

Патрик Сандрен
представя
20-то издание на
ОТВОРЕН КЛАС

КУРАТОР, ЕДНА ПРОФЕСИЯ, ЕДНА СТРАСТ

3 май > в 17ч30

Ателие °7
на Националната художествена академия
ул. Шипка 1
София

Създаден и продуциран от Патрик Сандрен

ОТВОРЕН КЛАС

СВЕТЪТ, ВИДЯН ОТ КИНОТО

Лектор

> Доминик
Пайни

Вход свободен

Консекутивен превод
френски/български

УВОД

От двадесет години насам – и след това, което направи Харалд Сцеаман в качеството си на уредник в рамките на „Документа“ в Германия – ролята на куратора придобива все по-голямо значение в сферата на съвременното изкуство. До такава степен, че понякога той измества самите творци и се превръща в център на вниманието.

Цялостната концепция на една изложба, подборът на творбите и сценографията се превръщат в истинско професионално занимание, сравнимо с дейността на един творец, на един критик или на един автор, в литературния смисъл на думата.

В миналото „кураторската дейност“ се е свеждала до функциите на „музеен уредник“. Днес кураторите не са непременно музейни уредници, нито пък специалисти по история на изкуството. Можем дори да предположим, че съвременният куратор не е лишен от поетична амбиция.

Кураторската дейност е впрочем професия, която има свои правила и техники. От значение е и дали кураторът притежава определени управленски качества.

Усвояването на пространството и разполагането на творби, които съчетават различни художествени дисциплини (живопис, скулптура, фотография, видео...), изискват едновременно изключителната точност на архитект и на счетоводител.

Какво е днес състоянието на тази професия в разцвет?
Какви са нейните специфични изисквания?
Какви противоречия характеризират тази професия?

Всички тези въпроси ще бъдат предмет на разисквания, придружени от информация и визуални материали.

За тази цел помолих Доминик Паини да води дискусиата.

ПАТРИК САНДРЕН

Инициатор и продуцент
на **ОТВОРЕН КЛАС**

ДОМИНИК ПАИНИ

Биографични данни

Съществена част от професионалната му кариера е посветена на разпространението на кинематографската култура и на естетически изследвания, свързани с това най-представително за ХХ век изкуство. Тази специализация му дава възможността да натрупа обширни знания за визуалните изкуства през ХХ век и, по-специално, за пластичните изкуства, които са дълбоко белязани от киното през въпросното столетие.

В края на осемдесетте години, в **Лувъра**, той е продуцент на телевизионни поредици, предназначени за широката публика (Палитри, Градът Лувър и др.), като по този повод е работил с днес вече много известни документалисти като Ален Жобер, Никола Филибер, които тогава са били откритие.

През деветдесетте години, той е привлечен в ръководството на **Френската филмотека**, която в значителна степен обновява, за да я подготви за преместването ѝ в новата сграда, построена от Франк Гери.

След това той става директор на **Центъра „Жорж Помпиду“**, където програмира и координира множество прояви, свързани с киното, сценичните изкуства (танц, театър), съвременната музика, литературата, естетиката, а също организира семинари и конференции.

Успоредно е **куратор**, във **Франция** и в Северна Америка, на **изложби с международно измерение, отличаващи се с новаторска концепция като Хичкок и изкуствата, фатални съвпадения (2001); Жан Кокто по острието на века (2003); Пътешествие(я) в Утопия, Жан-Люк Годар (2006).**

През 2006 г. поема ръководството на **Фондация „Маг“** за определен период на преход; тогава **замисля изложба на една дръзка и амбициозна тема: Черното е цвят.**

Също така е бил **един от двамата куратори на изложбата, посветена на източниците и на вдъхновението на Уолт Дисни (Гран Пале в Париж, 2006 г.)**

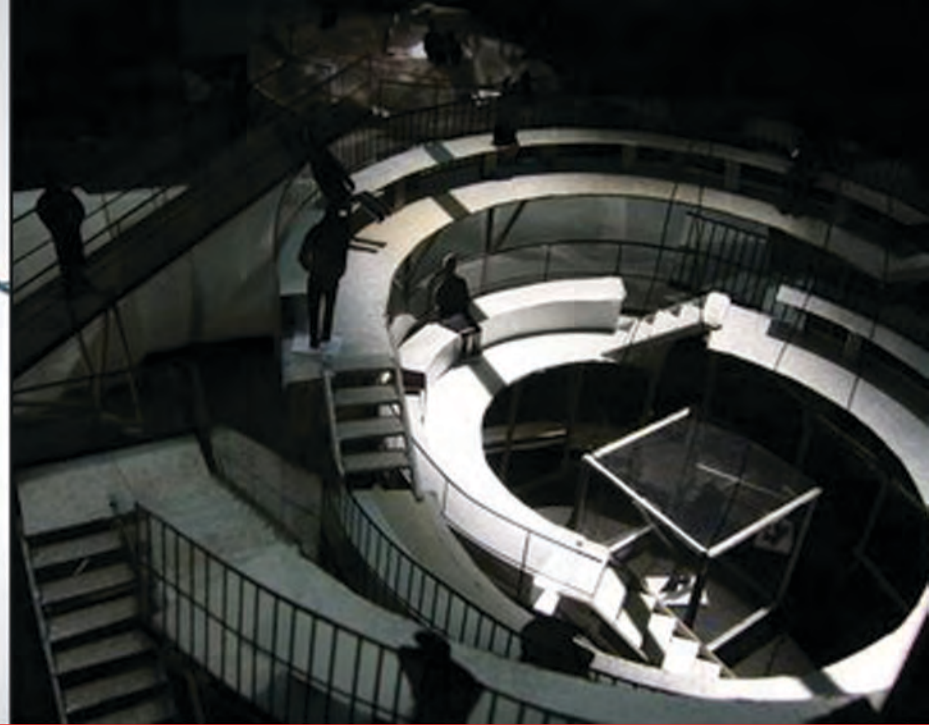
Доминик Паини е автор на множество статии, публикувани в списания за изкуство (Арт Прес, Кайе дю синема), както и на четири основополагащи труда, изследващи връзките между киното и другите изкуства (Изложеното време: Киното от киносалона до музея, издателство „Кайе дю синема“, 2002 г. и Привлекателността на сянката, издателство „Yellow Now“, 2007 г.).

През 2010 г. е **куратор на изложбата „АВС Съременно белгийско изкуство“ в Национално студио за съвременни изкуства „Льо Френоа“.**

През 2011 г. ще представи в София: **„АВС Съременно белгийско изкуство“ в Софийска градска художествена галерия от 12 април до 15 май и „Льо Френоа – Национално студио за съвременни изкуства“ в Националната художествена академия от 2 до 19 май.**

През пролетта на 2011 г., в Пинакотеката в гр. Болоня, ще се постарее да изследва иконографските движения между италианската живопис на 19 век и италианското кино в най-ранния му период.

Понастоящем Доминик Паини е преподавател в **„Екол дю Лувр“.**

КУРАТОР ОПИТ ЗА ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Кураторът или комисарят на една изложба, е човекът натоварен със задачата да измисли концепцията и да организира дадена временна експозиция. Работата му е подобна на режисьорската, а ролята му се променя в съответствие с избраното място и с неговия статут.

> Комисарят на дадена изложба може да бъде и нейният автор, защото определя сюжета, избира представените творци и теми. В този случай го наричаме „главен комисар“. Също така може и просто да бъде поканен като сътрудник на вече определен главен комисар, в такъв случай го наричаме „гост комисар“.

> **Основната задача на комисаря е да избере кои точно творби да представи пред публиката. Той избира също така и фокуса на изложбата, т.е. историята, която иска да разкаже на своите зрители. След което прави опис и определя местонахождението на всички творби съответстващи на разглежданата проблематика. За тази цел са създадени специални бази данни. Например ако се е спрял на Джокондата, трябва да разгледа всички произведения във френските музеи, които имат някакво отношение към нея.**

> На следващия етап, той трябва да договори условията за отдаване под наем, да организира транспортирането на творбите и да ги застрахова. Професионалният комисар притежава солидна мрежа от връзки и е наясно с финансовите и технически предизвикателства, които повдига подобно начинание. След като творбите са вече събрани, започва монтажът на изложбата. Особено внимание се отделя на окачването на творбите, т.е. редът по който те ще бъдат представени. Понякога на този етап се налага прибегването до услугите на сценограф.

> И накрая му остава да подготви каталога. Комисарят тук играе ролята на отговорен редактор. Той подбира авторите, илюстрациите към текста и често сам написва уводната статия. В някои случаи, му се налага и да намери спонсори, за да успее да осъществи изложбата. Комисарят се явява перфектният посредник между творците от една страна и държавните институции и медиите от друга.

Статут

> До 1990 година, при провеждане на конкурси по запазване на националното наследство в тях не фигурираше специалността „съвременно изкуство“. Така че комисарите, които се занимаваха с него, най-често излизаха от редиците на бившите критици, галеристи или колекционери. Обикновено се смята, че именно Харалд Шеерман – шведски комисар на изложби, е създал образа на независимия комисар.

> Във Франция все още не съществува професионална характеристика, нито дори легален статут на тази професия. Функцията често се поема от директори на учреждения или външни лица. Появата на творци-комисари, а също така и на колекционери-комисари породила спорове около въпроса за това какви точно са функциите на куратора. Поради тази причина възникнаха организации като CEA (Асоциация на комисарите по изложби), създадена през 2007 год., които се занимават с определяне идентичността на професията.

Комисарят може да работи на много разнообразни места:

- * обществени институции (музеи, центрове по изкуствата, регионални фондове за съвременно изкуство)
- * частни институции (търговски дружества, галерии, фондации)
- * местни сдружения (биеналета, фестивали, събития и хепънинги).

Образование

> На теория всеки би могъл да стане комисар на изложби, тъй като, за да упражнява тази професия от човек не се изисква нито да се спечели конкурс, нито особени академични звания. Най-често сред представителите на професията се срещат хора с диплома по история на изкуството, литература, философия или семиология. Но също така има и икономисти или хора на изкуството.

> Кариера в тази сфера се гради благодарение на устните препоръки и на международната мрежа от референци – поради тази причина кураторът трябва да е контактна личност и да владее по възможност няколко чужди езика. За пръв път специално професионално обучение започнаха да предлагат през 1968 в Whitney, Ню Йорк. Днес вече то е част от учебната програма на множество заведения:

- * L'École du Magasin au Sncs (Национален център по съвременно изкуство) Гренобъл
- * L'université de Rennes II, магистърска програма „Професията и изкуството на експозициите“.
- * La Haute école des arts visuels de Genève, предлага множество магистърски програми в сферата на визуалните изкуство, сред които „Critical Curatorial Cybermedia“ и „Съвременни творчески практики“.
- * L'université des Beaux-Arts, Цюрих
- * Royal College of Art, Лондон, чийто цял един факултет е посветен на обучението на комисари специализиращи съвременно изкуство.
- * Център по изкуствата De Appel, Амстердам
- * Center for Curatorial Studies and Art in Contemporary Culture, Ню Йорк
- * Wattis CCA, Сан Франциско

**ДА БЪДЕМ ЛЮБОЗНАТЕЛНИ
– ОТВОРЕН КЛАС НИ КАНИ НА
ДЪЛГО ПЪТЕШЕСТВИЕ ПО СВЕТА,
ЗА ДА ОПОЗНАЕМ НЕГОВОТО
КИНЕМАТОГРАФСКО, КУЛТУРНО,
ГЕОГРАФСКО, СОЦИАЛНО И
ПОЛИТИЧЕСКО РАЗНООБРАЗИЕ.**

Ние организираме по четири-пет тематични срещи годишно, посветени на киното, на които каним представители на професионалните среди. Става дума за режисьори, актьори, критици, писатели, философи, автори на есета, продуценти или хора на отговорни длъжности в телевизионни канали и аудио-визуални корпорации. В колоквиумите ни участват и изтъкнати представители на други среди, които благодарение на подхода и професионалните си занимания взаимно се допълват. Те са университетски преподаватели, куратори на изложби или ръководители на висши учебни заведения, както и на институции и на издания, посветени на киното, пластичните и сценичните изкуства. Изборът на участниците в нашите колоквиуми се основава на тяхната професионална компетентност и международна известност.

РАБОТЕН ЕКИП

Жана Дамянова Главен представител в София
+359 980 55 15

jdamianova@yahoo.com

Меглена Шкодрева Главен координатор
+359 894 770 259

megui@sofilm.net

Невена Праматарова Прес-аташе за България
+359 878 17 58 81

nevena_pramatarova@yahoo.com

Франсоаз Ландеск Прес-аташе за Франция
+33 6 83 54 41 97

francoiselandesque@hotmail.com

Създаден и продуциран от Патрик Сандрен

ОТВОРЕН КЛАС

СВЕТЪТ, ВИДЯН ОТ КИНОТО

И ако естетиката е основният залог в изданията на нашия ОТВОРЕН КЛАС, то друга наша постоянна грижа е критичният поглед, който кинотворците отправят към това, което заснемат.

Отворени за всички и безплатни, тези тематични срещи не са лекции, а повод да се видят множество филми. Обширната програма ни позволява да покажем киното с цялото му богатство от изразни форми, жанрове и формати, както и да сме в течение на актуалните събития в тази област.

Целта на различните издания на нашия ОТВОРЕН КЛАС е също така да ни запознаят с големи автори и творби, кинематографии и култури, които са слабо разпространени или напълно непознати в България.

Патрик Сандрен

FONDATION **CULTURE ET**
PATRICK SANDRIN **DÉVELOPPEMENT**
ФОНДАЦИЯ **КУЛТУРА** www.laclasselibre.com
ПАТРИК САНДРЕН **И РАЗВИТИЕ**

FONDATION **CULTURE ET**
PATRICK SANDRIN **DÉVELOPPEMENT**
ФОНДАЦИЯ **КУЛТУРА** www.laclasselibre.com
ПАТРИК САНДРЕН **И РАЗВИТИЕ**

С любезното съдействие на:

